

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu să inape
lază.

Pentru cultura națională.

— Cămin studentesc la Văleni. —

Arad, 12 Octombrie.

Vitregia vremurilor a pus între noi granițe, împiedecându-ne a forma politicește un corp unitar. În situația în care ne găsim astăzi, fiecare cu îndatoriri față de patria sa, ne rămâne mângâierea că, ori cât de mare a fost puterea ce ne-a despărțit, sufletul nostru a rămas același. Sufletul nu ni-l-au putut împărți, nici sorți n-au putut arunca pentru dânsul, ci a rămas al nostru întreg.

O mărturisim aceasta noi și o știu dușmanii noștri, cari văd că toate străduințele lor de a ne înstrăina sufletește unul de altul rămân zadarnice. Forțele lor se risipesc de energia pe care le-o opunem, cum se risipește spuma valurilor lovite de stâncă. O lovitură îndreptată în cutare colțisor uitat de Dumnezeu, trezește același strigăt de protestare la Dunăre, la Nistru, ca și la Pind. O clipă de bucurie, o sărbătoare a luminei face să tresară inimile tuturor. Și pravoslavnicii Ruși, cari credeau Basarabia înstrăinată cu totul de sufletul cel mare românesc, se vor fi înfiorat de sigur, văzând marele număr de basarabeni, cari au luat parte la serbările jubilarie ale Universității din Iași.

Ori ce stavile ar căuta să pună între noi, ori câte lovituri ar îndrepta în contra noastră, noi suntem și vom rămâne mai puternici, câtă vreme suntem pătrunși de sfîntenția unității noastre sufletești și răs-

punsul cel mai demn și care taie mai adânc în inima celor cutropitori, este ca în fața ori cărei lovituri, să ne manifestăm această unitate, să lucrăm din răputeri pentru întărirea ei.

De aceste vederi au fost conduși aceia, cari, înțelegând că numai lumina și cultura pot păstra unitatea sufletească a unui popor, au dat dlui Iorga concursul lor la ținerea cursurilor de vară dela Văleni, cursuri ținute mai ales pentru aceia cari n'au avut norocul să audă cuvântul adevărului în limba lor.

Privite la început cu neîncredere de cei cari nu se pot emancipa de jugul unui politicianism rău înțeles, astăzi aceste cursuri tind a deveni o Universitate pentru toți Românii, un izvor curat, de unde vor veni să ia lumină toți cei însetoși. Și cu bucurie vedem că în lista conferențiarilor figurează și bărbați cari, deși membri marcanti ai diferitelor partide, știu să se ridice mai presus de concepțiile de partid, atunci când este vorba de cultura noastră națională, de întărirea conștiinței naționale. Bărbați cari înțeleg că dincolo de granițele mărginite ale unui partid mai există o politică, ce nu face deosebire între grupare și grupare, ci-i chiamă pe toți cei de același sânge sub flamura acelui așteag. Este politica culturală, politica neamului nostru întreg.

Și dela unul din aceștia bărbați înțelegători ai datoriei ce le avem față de sufletul nostru, dela profesorul universitar Simion Mândrescu a pornit ideea, care nădăjduim că va fi salutată cu însuflețire de toți prietenii luminei, de toți ostașii cultu-

rei noastre naționale. În timpul cât a stat vara aceasta la Văleni, arătând celor ce urmau cursurile de acolo pildele strălucite, pe cari le putem lua noi Românii dela poporul german, d. Mândrescu a înțeles că dacă Românii din provincii nu vin în număr destul de mare la aceste cursuri, principala cauză o formează greutatea materiale, pe cari aceștia le întâmpină. Căci nu la toți tinerii noștri le dă mâna să trăiască două luni într-o localitate ca Vălenii, ori câte măsuri s'au luat ca ei să nu fie exploatați de negustori și de proprietari. Iar cursurile se țin mai ales în vederea acestor tineri.

Pentru a le putea înlesni șederea la Văleni și urmarea regulată a cursurilor, d. Mândrescu a luat inițiativa înființării unui *Cămin studentesc* la Văleni, unde tinerii din provincii, cari vin să asculte cursurile de vară să poată avea gratuit locuință și — din iubirea de jertfă a publicului românesc — și hrană. Ar fi în ori ce caz o binefacere și în același timp cea mai bine primită ofrandă națională. Un internat mare, unde să aibă loc toți cari vin în lunile de vară să asculte cuvântul și îndemnul bun, să plece întăriți în convingerea trăinicieii acestui neam și să ducă mai departe adevărul aflat dela cei mai aleși ai noștri, — poate fi o instituție mai prețioasă mai vrednică de sprijinul tuturor fiilor acestui popor?

Ideia pornită din cuget curat și-a găsit sprijinitori puternici. Marele filantrop d. Stroe Beloescu care a făcut atâtea jertfe pentru cultura românească, s'a înscris în

Mihail Cogălniceanu.

Din prilejul desvălirii monumentului din Iași.

Mihail Kogălniceanu s'a născut în 6 Septembrie 1817 în Iași din Ilie Vornicul și Caterina fiica mezelnicerului Stavilă. Lăsând la o parte origina îndepărtată a neamului său, el se trăgea prin tată și mamă, din neam românesc și cu mare mulțumire exclama el: „De pe tată și de pe mamă, din moși și strămoși, mă fălesc dar, că sunt Român moldovean și cu mândrie recunosc, că familia mea nu a căutat nici odată originea sa în țări și neamuri străine.”

El primi primile începuturi de învățătură în casa părintească, iar mai târziu fu dat într'un pension francez.

La 1834 Domnitorul Mihail Sturdza își trimite copiii la Paris și ca să îndeplinească sfânta dorință a mamei sale, trimite și pe Mihail Kogălniceanu, împreună cu copiii săi.

De oarece însă atot-puternicia Rusiei în Principate nu îngăduia, ca tinerele vlăstare moldovene să fie hrănite la sânul unor idei răsvrătoare, Domnitorul își luă copiii și împreună cu ei și pe Kogălniceanu și-i trimise la Berlin.

Aici găsi Kogălniceanu terenul priincios dezvoltării ideilor lui liberale și a iubirii de țară. Berlinul lupta pe atunci pentru unirea întregii națiuni germane, pentru liberarea celor de jos din lanțurile în care zăceau și răsturnarea privilegiilor de clasă. Intreaga activitate a lui Kogălniceanu dezvoltată mai în urmă se rește

efectului, ce l'a avut asupra lui, petrecerea în Berlin. Când vedea atâtea mari fapte petrecându-se sub ochii lui, cum să nu se gândească la iubita lui țărișoară, în care totul trebuia schimbat? Ce minunat ne arată el însuși efectul, ce l'a avut asupra lui petrecerea în Berlin: „Mulțumită contactului meu cu atâția bărbați însemnați ai Germaniei și primit în cercurile politice din Berlin, am avut fericita ocaziune și puțința de a-mi îmbogăți mintea cu ideile reformatoare, ce atunci inspirau înaltele inteligențe ale Germaniei. Da, Universității din Berlin, a doua mea mamă, exemplului, ce mi l'a dat amorul pentru patria germană și pe care l'am găsit în toate părțile societății germane; fie nobilime, fie burghezime, dătoresc eu amorul meu pentru patria română și spiritul liberal, cari m'au însuflețit în toate actele vieții mele. În lungile lupte și lucrări, în prigonirile înverșunate, cari nu odată s'au încercat a mă sdrobi, pururea am avut înaintea ochilor mei acele frumoase cuvinte pe cari, în memoriul său, cătră rege, le arată principele de Hardenberg ca puternicul mijloc de a reinălța caracterul și bărbăția popoului german, pentru desrobirea sa e jugul străin, pentru ridicarea și mărirea Germaniei: principii democratice într'un guvern monarhic”. Inșă impresiunile dobândite de Kogălniceanu din capitala Prusiei nu erau să rămână numai impresiuni. Și precum zice Xenopol: „Când oțelul lovește în cremene se desface din el scântei de foc iuți și fierbinți, ce răspândesc lumină și aprind unde cad. Tot așa și mintea lui Kogălniceanu, când se atinse de cultura apuseană, deveni producătoare de idei”. În toate împrejurările el se silea să ridice poporul său înaintea lu-

mei culte europene. De data aceasta i-se ivi un prilej fericit.

Intr'adevăr făcând cunoștința cu renumitul naturalist Humboldt, care dorea să cunoască limba și literatura Românilor, încearcă prima scriere: *Limba și literatura românească* de un Moldovean. Tot în același an, 1837, face a doua lucrare, de astă dată în limba franceză: *Schiță asupra istoriei, moravurilor și a limbei țiganilor*.

Cam tot în același timp tipărește și cea mai însemnată lucrare a sa, primul volum din istoria neamului românesc, care avea să poarte titlul general de *Istoria Valachiei, a Moldovei și a Valachilor transdanubieni*. Ceeace îl îndeamnă pe Kogălniceanu la muncă era simțământul cel nobil de a da neamului său locul ce-l merită, ridicându-l din desconsiderarea în care zăcea; Kogălniceanu își începe studiul asupra limbei și literaturii cu observațiunea, că „din toate părțile Europei orientale Moldova și Muntenia sunt aproape cele mai puțin cunoscute și cu toate acestea în nici o privire nu merită aceste principate atare părăsire. Istoria acestor țări este plină de fapte eroice, cari ar fi făcut onoare Grecilor și Romanilor”. Iar în prefața *Istoriei Românilor* spune că „ceace l'a împins a scrie istoria popoului său a fost adâncă necunoștință în care se afla lumea civilizată despre destinele lui: că cele mai mici țări ale Africii și Americii sunt mai cunoscute decât aceste două principate; că el s'a silit a arăta lumii, că Moldo-Românii posedă virtuți, care cu greu s'ar reafila la alt popor, și că metehenele lor nu sunt decât tristește urmări ale relei cărmuiri sub cari au fost supuși până acum. Pentru a arăta Europei ce sunt Moldo-Românii și ce au făptuit

fruntea listei de subscripție cu suma de o miie lei. O sumă tot atât de mare a scris d. Mândrescu. In curînd se va publica un apel cătră toți Români de bine să-și dea obolul lor pentru înfăptuirea frumoasei idei. Și nu ne îndoim că apelul va avea ecoul dorit de inițiatorul ideii și de toți aceia cari înțeleg însemnătatea culturii naționale, care singură poate păstra neatinsă unitatea sufletească a unui popor.

Dușmanii au înțeles unde rezidă forța noastră de rezistență, în unitatea noastră sufletească. Și această unitate avem datorită de a ne-o apăra, atunci când ei vor să ne înstrăineze, căutând să ne impună o cultură străină. Ni-se cer jertfe și le vom da.

Adunarea din Ciacova — oprită.

Aflăm că renegatul subprefect din Ciacova, Petkó Zoltán, într'o clipă de acces patriotic a îmbrăcat armura ideii de stat și s'a pus santinelă nechemată împotriva partidului nostru din localitate. Duminecă era, anume, să se țină la Ciacova adunarea publică convocată de aderenții localnici ai partidului nostru național, adunarea aceasta însă a fost oprită de acest furibund lăncier al politiceii de unghurizare. Motivele invocate pentru oprirea adunării constituie cea mai obraznică sfidare a drepturilor noastre politice din câte ni-s'a dat să înregistrăm în timpul din urmă. Ignobilul funcționar, în opreliștea ce s'a crezut în drept s'aducă, se referă la faimoasa ordonanță din 1894 a decedatului ministru Hieronymi, și nu numai că oprește adunarea, ca fiind convocată sub flamura unui partid „neexistent”, ci are temeritatea să ordoneze, împotriva convocatorilor, proces pentru contravenție.

Adunarea de Duminecă deci nu se va putea ține, grație samavolnicului funcționar, căci apelului convocatorilor adunării, suntem siguri că nu i-se va da o soluție grabnică. Rămâne ca termenul adunării să se publice mai târziu, iar atunci cerem

deputaților noștri să facă atât în cameră cât și la autoritățile administrației politice toți pașii cu putință pentru a destăbăci pe cărcserdarul din Ciacova din furia cu care s'a încumentat să ne distrugă un drept atât de elementar cum este cel al liberei întruniri.

Justiștii și votul universal. Contele Gabriel Vary, președintele partidului justhist din comitatul Szabolcs, vorbind în congregația comitatului despre reforma electorală a făcut următoarea declarație:

„Să nu creadă nimeni că partidul justhist va renunța la condiția ca dreptul de alegător să se acorde numai celor cari știu scrie și ceti — unghurește”.

Iată o declarație sinceră, care ne dovedește ce avem de așteptat dela „prieteni” noștri fie opoziționali, fie guvernamentali.

Tisza și Justh. Eri după amiază a avut loc la contele Károlyi Mihály o consfătuire intimă la care au luat parte contele Apponyi și Tisza. La consfătuire a fost invitat și Jush, care însă a refuzat să ia parte.

„O mare largă mă desparte de Tisza! — a declarat Justh. — Lupta pentru votul universal n'o abandonăm nici de dragul păcii, nici de dragul lui Tisza...”

Bugetul anului 1912 în Camera deputaților. Ministrul de finanțe Lukács a depus azi pe birourile Camerei proiectul de buget pe anul 1912.

La veniturile ordinare se prevede suma de 1,667,091,211 cor.; la veniturile extraordinare 135,656,450 cor. La cheltuielile ordinare se prevede suma de 1,580,378,496 cor.; la cheltuielile extraordinare 272,316,502 cor.; așa încât bugetul se încheie cu un excedent de 52,663 cor. — pe hârtie.

Se observă un spor de cheltuieli la bugetele tuturor ministerelor. Mai mare e sporul la ministerul de comerț (30.47 milioane), la ministerul de interne (9.2 mil.) și la ministerul de culte (8.92 mil.)

În bugetul ministerului de culte s'a prevăzut suma de 2 milioane, ca rata întâi pentru universitatea a treia, și suma de

600,000 cor. ca rata întâi pentru noua clădire a teatrului național.

Pentru scopuri culturale nemaghiare, firește, bugetul nu prevede nici o cheltuielă.

O coincidență interesantă a fost azi remarcată de deputați pe culoare și anume ministrul Lukács a prezintat azi camerei al 12-lea proiect de buget elaborat de el și în restimpul dela cel dintâi și până la acest cel din urmă proiect impozitele s'au urcat în Ungaria la îndoit. Tot azi ministrul a împlinit 60 ani e viață.

Sfârșindu-și ministrul expozeul au vorbit șefii partidelor opoziționiste: Kossuth, Holló (Justh absentând) și Rakovsky. Au declarat cu toții că, deși n'au încredere în guvern, nu vor ridica anevoințe în calea proiectului de buget pentru ca să evite astfel o nouă stare de *ex-lex* pentru țară.

Comitetul însărcinat cu organizarea obstrucției a luat în ședința lui de azi hotărîrea ca în săptămâna aceasta toate ședințele camerei să fie anihilate cu votări nominale și ca să nu-i dea răgaz să vorbească la proiectele militare decât justhistului Jarmi Béla.

Iașii în serbătoare.

Ședința festivă a serbărilor jubilară. Discursul M. Sale Regelui Carol.

Eri, a avut loc, în sala Teatrului Național, ședința festivă a serbărilor jubilară de 50 de ani a Universității din Iași. Ședința s'a desfășurat în cadre deosebit de strălucite. Au rostit cuvântări reprezentanții Universităților din Berlin, Viena, Cernăuți, Paris, Praga, Sofia, Frankfurt, Bologna și București. Singuri simpaticii noștri compatrioți unguri au lipsit din acest concert al tuturor popoarelor culte.

Majestatea Sa Regele Carol a rostit cu acest prilej un discurs, care a fost de

ei în vremile trecute a întreprins el a le scrie istoria.”

În scrierile sale el nu izbucnește în ură contra străinilor, cari nesocoteau poporul nostru, ci din contră îl arată pe acesta copleșit și apăsător de o soartă nemiloasă. Știa bine doară Kogălniceanu că numai prin luminarea trecutului neamului nostru îl va pune în conștiința lumii. De gândul acesta călăuzit, i-a fost cu putință să întrevadă una din nevoile cele mai mari: „Darea firei noastre în cunoștința marelui tot, în care nu suntem decât o mică frântură”. Căci precum zicea un mare patriot belgian despre poporul român: „Căutați să se pătrundă țara voastră de acest adevăr, că istoria unei națiuni exercită o mare înrîurire asupra considerațiunii de care ea se bucură la celelalte națiuni: am convingerea intimă, că o bună istorie a patriei voastre va avea de urmare a o pune mai sus în stima popoarelor străine și a demonstra acestora, că naționalitatea română are rădăcini în trecut, după cum poate fi chemată la frumoase destine în viitor”.

După cum era nevoie deci, ca poporul român să-și cunoască el însuși istoria și să aspire la înălțare, nu era mai puțin nevoie de a face cunoscut istoria și aspirațiunile lumii civilizate, prin ajutorul căreia se revărsa lumina asupra lui.

„Suntem doritori, zicea Kogălniceanu, noi, cari am împrumutat tot dela civilizațiunea apusă, a cărei așchie suntem aici în Răsărit, să ținem în curent pe mama noastră intelectuală despre orice progres făcut în această direcțiune. Istoria unui popor e singurul mijloc de a-l cunoaște, și cunoștința lui crește în raport cu alcătuirea trecutului său”.

Prin scrierile sale la Berlin, Kogălniceanu își capătă renume de om învățat, încât la introducerea lui în țară, Domnitorul își făcu mare plăcere să-l aibă printre aghiotanții săi.

Ca o natură genială ce era, Kogălniceanu știa să unească așa de minunat profunda lui seriozitate cu firea lui glumeață, încât lipsa lui în cercurile intime era simțită foarte mult. Astfel în privința caracterului lui glumeț se istorisește următoarea farsă jucată de dânsul lui Ștefan Cartargiu, aga lui Vodă: Acest funcționar, pentru a-și arăta un prea mare respect cătră Domnitor, obiceiul să lase liber, în rapoartele sale zilnice, un spațiu însemnat între sfârșitul rapoartelor și iscălitura sa. Kogălniceanu tăia regulat în fiecare zi partea cea albă, cu iscălitura și după ce o umplea cu o comandă de șampanie, sau de cofeturi la cel mai bun cofetar din Iași, o trimetea acestuia. Cofetarul negreșit, că se silca să satisfacă cât mai repede dorința Agăi, dar în același timp se mira de marea consumațiune, ce capul poliției i-o făcea.

Ne putem închipui hazul ce-l făcea Kogălniceanu cu prietenii lui de păcălitura Agăi, și gustul cu care ei beau și benchetuiu pe socoteala lui. Cofetarul văzând că Aga tot comandă fără să achite suma ce datora, se prezentă într'o zi cerîndu-i foarte respectuos achitarea socotelei. Aga rămâne înmărmurit când vede propria lui iscălitură pe scrisoarea lui Kogălniceanu. El se jăluște lui Vodă care, bine înțeles, că n'a făcut și el decât a rîde de minunata păcălitură. De atunci înainte Aga nu-și mai manifesta marea său respect cătră Domnitor printr'un așa mare spațiu alb.

La 1843 este numit profesor de istoria națio-

nală la Academia Michăileană. Inflăcărarea de care era cuprinsă inima lui, rostește la deschiderea acestui curs o cuvântare cum nu se mai auzise până atunci în țările române, cuvântare, ce-a făcut neperitoare amintirea acestui bărbat.

Aristocrația, care nu știa ce mijloace de stoarcere a poporului să mai nascociască, consulul rusesc, care veghea de aproape asupra Domnitorului, cum aveau să învoiască unui bonjurist, ca Kogălniceanu să sădească astfel de idei în mințile bu-nului popor moldovean?

Toți fiind atinși de asemenea învățăminte și prevăzând roadele lor într'un timp nu tocmai depărtat își puseră în joc influențele lor și isbutiră a mulțami lui Kogălniceanu prin închiderea cursului.

Fiindu-i oprit cursul, Kogălniceanu scoate a treia revistă, căreia se gândea să-i dea numele de: „Propășirea”, foaie științifică și literară. Dar cum clasa stăpânitoare stăruia să se mențină tot vechea situațiune și cum foaia lui Kogălniceanu însemna mers înainte, nu i-se îngădui să poarte acest titlu. Atunci Kogălniceanu o boteză: „Foaie științifică și literară”. Aici publică Kogălniceanu mai multe articole istorice, printre cari și unul privitor la răpirea Bucovinei și la moartea lui Grigore Ghica. Pe acesta din urmă îl arată căzut prin intrigile boierilor, cari fuseră atinși prin reducerea zilelor de muncă ale țăranilor dela 24 la 12 zile.

Dar îndată ce se publică în această revistă discursul de deschiderea cursului de istorie, ca avu soarta celorlalte, fu oprită.

Cu astfel de idei reformatoare apare Kogălniceanu pe terenul politic. Cunoștințele literare și

sigur punctul de culminație a serbărilor. În mijlocul acestei asistențe strălucite, glasul Monarhului s'a fixat cu un rost istoric nu numai în viața Universității serbătoare, ci în întreaga dezvoltare a culturii românești. Astfel de cuvinte, răzbat în veacuri, predicând lumina lor pe o lungă distanță înainte în calea progresului unui popor. Priveliștea a fost într'adevăr unică chiar pentru învățații veniți din Apus: un Monarh, solidarizat până într'adâta cu toate năzuințele de progres ale poporului său!

Familia Regală își face intrarea în sala de concert la orele 11, în mijlocul uralelor și în sunetul Imnului Regal, executat de orchestra ministerului de interne.

Majestatea Sa Regele, Prințul Ferdinand și Prințul Carol, iau loc pe scenă, unde se aflau reprezentanții universităților străine, precum și profesorii universității din Iași.

Majestatea Sa Regina, Principesa Maria, Principesa Elisabeta, iau loc în loja Regală. În avant-scenă iau loc toți miniștrii, Mitropolitul Moldovei, cu Episcopii ajutoari în Iași, precum și membrii misiunilor străine.

După ce orchestra ministerului de instrucție execută poemul național al lui E. Bănescu, iar corul mitropolitan imnul „Copii Patriei iubite”... întreaga asistență se ridică în picioare pentru a asculta cuvântarea Majestății Sale Regelui.

Discursul M. S. Regelui.

Cu cea mai vie bucurie, urez bună venire, învățaților noștri oaspeți, care ne-au făcut marea onoare de a veni spre a serbători cu noi întâiul jubileu al tinerei noastre Universități din Iași. Mulțumirea „Mi este cu atât mai mare că mă gădesc în mijlocul iubiților ieșeni și că pot prezida la o serbare de așa mare însemnătate pentru dezvoltarea culturală a României. Intemiată acum 50 de ani de către Principele Al. I. Cuza, după inițiativa marelui său ministru Mihail Kogălniceanu, a cărui neștearsă amintire se va slăvi mâine în această Universitate a fost primul rod bine cultivat al Unirei Principatelor Dunărene, cea

intâi manifestare a redesteptării intelectuale și naționale mult timp dorită și împiedecată.

Ea s'a ridicat pe ruinele Academiei Mihăilene unde cuvântul inflăcărat al lui Kogălniceanu răsună deja aruncând sămânța cea mântuitoare și vestind timpurile mai bune ce erau să sosească.

În cursul său de istorie națională, însuflețit de un adânc patriotism, Kogălniceanu vorbea nu ca un Moldovean, ci ca un Român care pătrunde viitorul și-l pregătește. Dar această îndrăzneală prematură provoacă o mișcare reacționară. Voinicul luptător o plătește cu surghiunul, iar Academia Mihăileană e închisă.

Nu trece mult timp însă și Kogălniceanu ajuns sfetnicul ascultat al unui Domnior patriot, avu fericirea de a putea ajunge țelul urmărit fără preget în tot timpul tinereții sale, adică de a deschide larg ușile acestei Universități și de a da sufletului românesc hrana intelectuală care trebuie să-l învieze și să-l regenereze. Și în acest moment înălțător și sub impulsivitatea unor profesori cu iubire de țară, conștiința națională începe a relua conștiința de ea însăși, iar calea progresului se deschide larg în toate direcțiile și pentru toate treptele sociale.

Luând contact cu știința și civilizația am putut să ne asimilăm pe încetul progresele dobândite de celelalte popoare, să ne apropiem de ele și să eșim din izolarea și întunecimea în care trăisem.

Acesta este nemăsuratul folos ce l'am căpătat prin întemeierea ambelor noastre Universități.

Ele ne-au învățat a cunoaște condițiunile de apărare ale adevăratei culturi și ale adevăratei mărimi ale unei țări, adică muncă stăruitoare care îmbogățește instrucția sănătoasă, care lărgeste judecata și educația morală, care alcătuiește caracterul, tăria și buna ordine socială. Universitatea este dar cheia de boltă a clădirii statului, menită a întinde câmpul cunoștințelor folositoare ale Adevărului și Frumosului ca un factor puternic ce luminează mințile și a încălzi inimile pentru a le îndruma pe căile rodnice și moralizatoare ale muncii aprige și ale închina binelui obștesc.

Iată domnilor profesori programul și domeniul vostru de acțiune: el cuprinde nu mai puțin ca întregul viitor al Patriei și acest fapt cată să vă dea împreună cu mândria falnicei voastre chemări și simțul mării răspunderi ce apasă asupra conștiinței domniilor-voastre.

Dați-Mi voie să vă amintesc una din frumoasele învățături ce le dădea bătrânul Voevod Neagoe Basarab fiului său de a arăta această răspundere sub o formă și mai mișcătoare.

„Mintea stă în trupul omului drept ca steagul în mijlocul războiului. Și toată oastea caută la steag și până când stă steagul în război nu se

chiamă acel război biruit, măcar de are și năvală grea spre sine, ostașii tot caută steagul și se adună împrejurul lui. Dar dacă steagul cade, atunci toate oștile se risipesc și nu se știe unul cu altul cum fac și încotro merg”. Acest steag de care atârna viitorul nostru îl ținem în mâinile noastre.

Sub cutele lui aleargă o tinerime doritoare de izbândă.

Dea Domnul să stea tot sus pe calea mântuirii și preamăririi Neamului și să se vadă de departe pentru cinstea și înălțarea bunei noastre Românie. Aceasta este cea mai adâncă, cea mai mare dorință a inimei Mele.

După M. S. Regele a vorbit d. C. C. Arion.

Discursul dlui C. C. Arion.

D. C. C. Arion, ministrul cultelor: Universitatea ieșeană întemeiată de primul Domn al Unirii, își serbează azi semi-centenarul sub președinția primului rege, regele independenței, care a ținut în totdeauna să ia parte la toate solemnitățile culturale. Menirea universității e să sigileze aspirațiile unei întregi națiuni. Această menire Universitatea din Iași o îndeplinește cu prisosință.

Începutul a fost negreșit, modest, așa că abia lăoarea o lumină universitară. Cu toate acestea din sânul ei s'au avântat peste hotare o pleiadă de tineri care au făcut cinste țării. Nu în daro de titlu universitar stă rolul ei, Universitatea trebuie să fie crezul național. În timp ce de pe culmile munților tot se perde în orizontul infinit, de pe culmile universității mintea se pierde în infinitul științei.

Universitatea din Iași se poate mândri cu un Cobălcescu care a alcătuit într'un studiu întreaga configurație a Carpaților, dela care apoi oamenii de știință au tras atâta folos, un Vasile Conta cu lucrările sale filozofice, a căror faimă a trecut de parte de hotare, ne mândrim, Vasile Conta recunoscut fiind în străinătate, ca unul din cei mai mari eugetători. Conta a desprins raze de glorie spre a le revărsa asupra Universității din Iași.

Un Titu Maiorescu care a dus o luptă mare, reușind a readuce limba noastră pe calea largă a vieții românești, un P. Poni care a fixat studiul elasic al petrolului pe terenul cultural și industrial, dând dovadă de progresele mari ce le-am făcut noi ca popor; pe terenul istoric avem profesori cari au scris în limba franceză „Teoria istoriei”, profesor care ne-a făcut cinstea să țină cursuri de pe cattedra dela Sorbona. D. Arion termină, urind prosperitate Universității din Iași.

Apoi a luat cuvântul d. I. Negruzzi, președintele Academiei române.

aprofundarea trecutului poporului său îi serveau îndestul spre a stabili principiile de regenerare a neamului.

Faptele săvârșite de acest mare bărbat în domeniul politic vor rămâne vecinic ca deșteptătoare ale creștii și culturii noastre naționale.

Kogălniceanu își face prima aparițiune ca om politic prin participarea sa la mișcarea din 1848. Fapte scrierile sale dela 1848 sunt scoase dintr'un suflet adânc și conștiințios al istoriei române. Sufletul în vestita sa serisoare: Dorințele partidei naționale din Moldova, atacând organizarea din vremele române instituită în virtutea Regulamentului organic, el numără reformele de nevoie pentru înălțarea poporului din înjosirea în care zăcea.

Pe când revoluția din Muntenia ținea la dărâsarea clădirii subrede, ce adăpostea viața românească, partidul național din Moldova într'o luptă adânc eugetată expune tocmăi amănuntele clădirii din nou a statului român. Din studierea faptelor încheiate reduce el dreptul țărilor române de a se guverna singure.

La acest svon că puterile europene voese să

afle dorințele noastre, tot Românul dela mic până la mare se însuflețește. Bărbații de stat înțeleseră însemnătatea momentului și prin frământare de minte căutau să-l folosească pentru regenerarea neamului. Era o fierbere totală. În acest foc al luptei, Kogălniceanu neobosit îi îmbărbătează pe toți, dându-le sfaturi și redactând mulțime de proteste. Și dacă inflăcărarea cuprinsese sufletul tuturor, Kogălniceanu era cu dreptate cel dintâi dintre toți care doreau să să ridice neamul românesc.

După multe frământări, Moldova isbutește să aleagă un Divan ad-hoc, curata rostire a eugetului poporului.

Aci rostește Kogălniceanu cu adâncă rațiune cel dintâi discurs împotriva egumenilor de Neamț și Verona, cari fuseseră rinduiți de guvern în locul a doi deputați ai mănăstirilor închinete, a căror alegere fusese respinsă de călugării greci.

În curînd se ivește o împrejurare favorabilă pentru Kogălniceanu de ași arăta marele său talent oratoric. Logofătul Alocu Balș era un îndărătnic protivnic al Unirei pe faptul că-i proprietar a 80 de mii de fălei de pământ. „Este cineva,

ii răspunse Kogălniceanu, care are o avere înzecit mai mare ca a Domniei-tale. Domnia-ta, deputat, zici că ai 80 de mii de fălei, ei bine, noi, adunarea, avem mai mult decât chiar 808 de mii de fălei, căci reprezentăm țara”. Apoi continuă: „să unim Moldova cu Muntenia, să tragem ca împrejurul unui loc sterp, un gard mare și sdravăn; locul numai să fie închis, și în curînd, fără să fie chiar arat, fără chiar a fi sămănat, vor veni vânturile, vor veni păsările cerului și vor aduce sămânța și de flori și de copaci; în curînd ici-colea câte un copăcel; copacii vor crește și la umbra lor vor miroși florile, și vom avea o livadă mare și frumoasă. În copaci vor cânta păsările și la umbra lor se vor veseli oamenii, binecuvântând pe Dumnezeu și pe Împărați.

Iată Domnilor Deputați de Roman și de Putna cum sătenii, cum noi, cum poporul, cum tot ce simte și voiește un viitor pentru copiii săi, pentru națiunea sa, înțelege Unirea. Inima poporului nu se înșală nici odată. Să ascultăm fraților, inima poporului nostru; să ascultăm glasul și interesul națiunii noastre, care strigă neînecutat Unire! Unire! Să gândim, că astăzi este ziua cea mai

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericească, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Discursul dlui I. Negruzzi.

D. Negruzzi salută în numele Academiei române Universitatea din Iași și își exprimă mulțămirea că tocmai d-sa, ca fiu al Iașilor ca fost profesor la Facultatea din Iași a fost însărcinat cu această misiune. Amintește cu drag pe înaintașii și contemporanii săi din care pe pușini îi mai vede azi în viață. Relevă meritele Suveranului în dezvoltarea culturii românești. Arată apoi sacrificiile ce le face Academia pentru Universitatea din Iași, întreținând în fiecare an un însemnat număr de bursieri dela facultățile de științe și litere.

Cuvântarea dlui A. D. Xenopol.

D. A. D. Xenopol în limba franceză salută în numele Universității din Iași pe reprezentanții universităților străine, care i-au făcut cinstea să asiste la această serbare.

Spune că cultura românească e recunoscată de Universitățile străine a căror sămânță a căzut pe un teren prielnic, moștenit dela Romani. Enumără tot ce a făcut M. S. Regele pentru cultura românească aducându-i entuziaste elogii. D. Xenopol amintește de întemeietorul Universității ieșene Alex. I. Cuza-Vodă și de colaboratorul său, marele Mihail Kogălniceanu cărora le aduce elogii.

Regele felicită pe d. A. D. Xenopol și făgăduiește Iașilor o Fundațiune Universitară.

D. Xenopol terminând cuvântarea, M. S. Regele i-a strâns mâna cu căldură, mulțămindu-i și făcându-i o declarație senzațională:

M. Sa a declarat că în urma cuvântării rostite de d. Xenopol s'a hotărât să întemeieze la Iași o Fundație Universitară în felul celei din București.

Cuvântarea dlui Pangratti (București).

D. Pangratti în numele Universității din București spune că Universitatea din Capitală ia o vie parte la această serbare a culturii naționale, căci serbarea de azi nu e numai a Iașilor ci e a țării întregi.

Sunt fericit spune d. Pangratti, că tocmai mie, ca fost elev și profesor al acestei universități să mi fie dat să aduc urări de prosperitate acestui așezământ în care se făurește sufletul, cultura și naționalismul. Aduce urări corpului profesoral ieșan.

mare din veacul nostru; că astăzi nu numai scriem, dar facem istoria țării noastre.”

Părerea lui Kogălniceanu, împărtășită de mulți deputați, era ca Divanul ad-hoc să fie rostirea dorințelor nu numai privitoare la organizațiunea din afară a țării române, ci să atingă și chestiunile de organizare internă.

El apără cu mult foc principiul toleranței religioase, făcând prin spiritul lui pătrunzător să fie primite toate părerile lui privitoare la această chestiune.

Când oamenii lucrează mână în mână, duși de aceleași simțiminte, țelul urmărit are, pe cât se poate, mulți sorti de izbândă. Nu astfel se înfățișează lucrurile în Moldova. Kogălniceanu, care era convins, că greutatea sta numai în înlăturarea piedecilor străine, nu s'ar fi gândit vreodată la vre-un pericol din partea alor săi. Realitatea însă în curînd avea să-i arate, că cei mai mulți din ei, orbii de iubirea de sine, stăteau cu privirile atîntite să nu i-se știrbească ceva din foloasele personale în fața binelui obștească. Ora neînțelegerilor avea să sune, odată cu propunerea desființării privilegiilor și a împrăștiării țărănilor.

A fost mare Mihail Kogălniceanu, așa de mare încât îl întâlnim în toate țările române în cei cincizeci de ani din urmă. Domnia lui Cuza care pe vecie va rămâne în mintea țărănilor este așa de însemnată în istoria Românilor, fiindcă Domnul a avut fericirea să fie ajutat de marele Kogălniceanu. Iar războiul independenței dela 1877 a dat rezultate atât de îmbucurătoare pentru toți Români, fiindcă pe acea vreme iubitul și viteazul nostru rege avea pe lângă el pe Ioan Brătianu și Mihail Kogălniceanu, acești doi mari oameni a căror aducere aminte e sfântă ori cărui bun Român:

D. Pangratti oferă apoi un frumos album comemorativ dlui Dr. Bogdan din partea profesorilor Universității din capitală.

Discursurile reprezentanților străini la festivități.**Cuvântarea profesorului Waldeyer din Berlin.**

În ținuta ceremonială profesorul Waldeyer delegatul universității din Berlin adresându-se Suveranului, Reginei, Familiei Princiare și colegilor universitari, aduce salutul de omagiu universității ieșene după care face descrierea etnografică a României, amintind apoi epizoade istorice și lupta pentru independență.

Spune că progresul României se datorește instituțiilor noastre de cultură în care primează universitatea ieșană.

Mulțamește universității pentru invitațiunea făcută universității din Berlin pentru a participa la această solemnitate culturală și spune că dorește ca universitatea noastră să devie cât de curînd un focar de cultură europeană ca mulți germani să vie să se cultive aicea în țară, după cum mulți români frecventează universitățile germane. Termină strigînd „Trăiască tânăra Alma Mater” universitatea ieșană și predă rectorului albumul universității berlineze.

Cuvântarea profesorului Swoboda.

Adresându-se Suveranilor și Inalților oaspeți, delegatul universității din Viena, profesorul Swoboda, în rola ceremonială închină salutul de omagii pentru serbarea universitară de astăzi.

Deși tânără, universitatea ieșană se află la nivelul marilor instituții similare din Europa, avînd aceeași năzuință pentru știință și cultură. Acum, cu prilejul acestei serbări, se poate vedea realitatea progresului ce l'a făcut țara românească progres la care a colaborat în primul rînd universitatea ieșană.

Austria e inima Europei iar Viena e inima Austriei. De această inimă e strîns legată România și întocmai după cum Dunărea curge în acelaș torent în aceste țări vecine, tot astfel curge și cultura lor în mod egal.

Salutăm cu acest prilej pe M. S. Regele Carol un amic al Impăratului Franz Ioseph, pe Regina poeză Carmen Sylva, năzuitoarea binelui și a frumosului.

Termină felicitînd pe rectorul pentru jubileul universității ieșene și cetește felicitarea oficială a universității vieneze scrisă într'un album comemorativ pe care l' predă rectorului.

Cuvântarea rectorului Saghin, (Cernăuți).

Adresându-se Suveranului în limba românească, rectorul Universității Francisc-Iosephiane din Cernăuți cetește pergamentul oficial al acestei universități, fiind asistat de doi studenți bucovineni.

Prin această felicitare academia din Cernăuți arată rolul principal ce l-a avut până astăzi universitatea noastră și puternica înfrîurire patriotică și națională asupra generațiilor din urmă cari au fost guvernate sub M. S. Regele Carol. Universitatea din Iași este o comemorare a marilor patrioți din Moldova și a marilor bărbați de stat ai României.

Amințește că la serbările universitare din Cernăuți a participat ilustrul bărbat de stat d. D. A. Sturdza și continuă a ceti în limba germană pergamentul comemorativ al universității din Cernăuți pe care l' predă rectorului.

Termină aducînd omagii Suveranilor, Familiei Princiare și profesorilor universității ieșene, înmînînd albumul dlui Dr. Bogdan.

Felicitarea profesorului De Martonne (Paris).

Delegatul Universității parisiene adresându-se Suveranului și întregii Familii Regale, exprimă salutul cordial din partea colegilor săi din Paris și amintește faptul că între Franța și România există o veche și strînsă amicitie.

Spune că Universitatea din Iași este o instituție culturală tânără, dar cu o reputație bine stabilită și relevă tactul și înțelepciunea Regelui Carol, care a îndrumat Țara spre cultura modernă.

Vechea capitală a Moldovei a fost și este un centru de cultură și la serbarea jubileului de astăzi se simte fericit că a fost delegat din partea Universității parisiene să expună felicitările Universității noastre.

Cuvântarea dlui Iarnik (Praga).

Cunoscutul filo român din Praga e primit cu ovațiuni entuziaste. D-sa ia cuvîntul în românește, enumerînd greutățile îndurate de Români pentru cultivarea și păstrarea limbei. Face istoricul Universității din Praga înființată în anul 1843, arătînd că această instituție e cea mai veche din centrul Europei, relevă meritul Universității din Iași și termină urînd ca Universitatea noastră să nu aducă folos numai țării românești, ci lumii întregi.

La sfîrșitul cuvîntării profesorul Iarnik a fost obiectul unei frumoase manifestațiuni de simpatie din partea asistenței.

Cuvântarea dlui Agura (Sofia).

Di Agura vorbește în numele Universității din Sofia. Ca fost elev al Universității din Iași, distinsul profesor relevă progresele realizate în România pe tărîmul cultural, scoate în evidență foloasele pe cari Bulgaria le are dela noi, trimițînd tinerii în Universitățile din Iași și București și termină urînd ca aceste instituțiuni să fie și pe viitor focarul de lumină al tineretului în statele din Balcani.

Felicitînd pe orator M. S. Regele s'a întreținut câteva momente cu delegatul Universității din Sofia.

Cuvântarea profesorului Friedwagner (Frankfurt am Main.)

Delegatul Universității din Frankfurt am M. adresându-se Regelui și întregii asistențe spune că nu aduce daruri din partea universității carei aparține, dar că venînd să exprime felicitări, poate comunica plăcuta veste că la acea universitate s'a înființat o catedră pentru studierea limbei române.

Vorbînd de vechea capitală a Moldovei și de instituția care își serbează astăzi jubileul de 50 de ani de existență, spune că Moldova a dat pînză Europei întregi de cultură și de patriotism.

Amintește de poezii mari ai țării, ca Alexandri, Eminescu, și de marele bărbat de stat Mihail Kogălniceanu de care este legată cultura și strălucirea Iașului.

Vorbînd de trecutul istoric al României, spune că serbarea de astăzi nu este numai o serbătoare a culturii, dar și a eroismului și vitejiei românești, pentru care amintește glorioasele domnii ale lui Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, până la vitejia ce-a arătat-o România sub glorioasă domnie a Regelui Carol.

Felicită apoi pe rector și tot corpul profesoral al universității ieșene.

M. S. Regina s'a arătat foarte mulțămîtă de frumoasa cuvîntare a profesorului Friedwagner.

Cuvântarea dlui Sextil Pușcariu.

Di Sextil Pușcariu, ia cuvîntul în numele societății culturale din Bucovina și în numele profesorilor români dela Universitatea din Cernăuți. D-sa relevă legăturile ce trebuiesc să existe între Români din Bucovina și cei din regat, arătînd rolul Universității din Iași în dezvoltarea culturală dela noi și termină exprimînd felicitări cu ocaziunea jubileului de 50 de ani.

Cuvântarea dlui N. Iorga.

D. N. Iorga felicită Universitatea din Iași în numele facultății de litere din București, exprimîndu'și dorința ca Prințul Carol să se adere dela izvoarele de lumină ale Universității românești.

Felicitarea profesorului Benedetto de Luca (Bologna).

Adresându-se Suveranilor, Familiei Princiare și corpului universitar, d. Benedetto de Luca transmite felicitarea oficială a universității din Bologna pe care o cetește în limba italiană.

Pune în evidență, prin acest pergament comemorativ, importanța ce a avut-o Regele Carol în ceea ce privește progresul culturii românești.

Termină cu un vers românesc:

*„Slavă și lumină urăm cu toți în cor
Mărire, propășire întregului popor!”*

Cuvântarea dlui Stefanelli.

Vorbește în numele societății culturale din Cernăuți, delegat s'o reprezintă la solenitatea de astăzi, împreună cu d. Dr. Sextil Pușcariu.

Relevă strânsă legătură dintre capitalele Bucovinei și Moldovei și spune că universitatea ieșeană are o deosebită importanță în cultura bucovineană.

Aduce omagii Suveranului și felicită întregul corp profesoral al universității ieșene, fala neamului românesc.

Cuvântarea dlui St. Longinescu.

Cunoscutul jurist român ia cuvântul în numele facultății de drept dela universitatea din București.

D-sa începe prin a face un interesant istoric asupra școalelor de drept înființate la noi în țară, arătând cu această ocazie că prima școală în care se preda legislația a fost înființată acum 500 ani la Suceava de către Alexandru cel Bun.

Continuând d-sa vorbește despre școala înființată mai târziu de Vasile Lupu la biserica Trei-Erarhi, se ocupă de Academia domnească și Academia Mihaileană, după care termină acest istoric documentat, zice că dacă astăzi Universitatea din Iași serbează jubileul de 50 de ani, facultatea de drept își aniversază cei 500 ani dela înființarea ei.

Trecând mai departe d. Longinescu arată că unitatea juridică la noi a fost înfăptuită cu 200 ani înainte de unitatea politică și termină urind ca Universitatea din Iași să meargă pe aceeași cale de propășire strălucită și în viitor.

Dl Dragomir Hurmuzescu schițează câteva momente din trecutul Universității din Iași, arătând rostul pe care l-a avut și îl are această Universitate în mișcarea noastră culturală și națională.

Dl Ifrim vorbește în numele studenților universitari, mărturisind sentimentele de dragoste și devotament pe care le păstrează studențimea față de Tron și Dinastie.

Au mai vorbit apoi d. profesor Hurmuzescu, făcând istoricul univesității din Iași. Arată că inaugurarea s'a făcut în ziua de 26 Octombrie 1860 în prezența ministrului Kogălniceanu și a Domnitorului Cuza-Vodă în palatul Moruzii. Cetește un raport semnat de Titu Maiorescu, pe atunci rectorul Universității, prin care după ce enumeră toate argumentele, roagă pe Ministru de a apăra cel mai mare progres al unei națiuni, libertatea și independența în Universitate.

Dup'aceea a vorbit studentul C. Ifrim, în numele studențimii ieșene.

Seria discursurilor a închis-o rectorul univesității d. Dr. Bogdan, mulțumind Suveranilor pentru distincția ce au adus-o prin participare la aceste serbări.

— Am răsfoit trecutul — a zis — vedem prezentul, care va fi oare viitorul. Viitorul ne surâde, viitorul este al nostru, viitorul va străluci după cum strălucește coroana și sceptrul, pe care-l poartă iubitul nostru Suveran, care și-a expus pieptul și viața gloanțelor inamice în războiul pentru independență.

*

La terminarea discursurilor orchestra întonează imnul regal și asistența se scoală în picioare aclamând pe Suverani.

M. Sa Regele se întreține apoi cu delegații univesității străine și cu profesorii univesității ieșene.

În sunetul muzicii și în mijlocul aclamațiilor entusiaste, Familia Regală părăsește sala teatrului.

Telegrama M. S. Regelui adresată dlui V. Kogălniceanu fiul marelui Kogălniceanu.

M. S. Regele a trimis astăzi dlui V. Kogălniceanu, următoarea scrisoare autografă:

„Este o vie satisfacție pentru mine de a arăta familiei lui Mihail Kogălniceanu cu prilejul inaugurării statuei sale la Iași, sentimentele de adâncă recunoștință ce Mă însuflețesc pentru acest ilustru și neuitat bărbat.

Insemnatele servicii ce le-a adus țării în cursul a două Domnii, împrumutarea țăranilor, secularizarea bunurilor și în timpul războiului ca ministru al afacerilor străine nu se vor uita”.

Festivalul dela Teatrul Național.

Eri seară a avut loc la Teatrul Național reprezentarea de gală, la care au participat Suveranii, Membrii familiei Regale, ministrii aflați la Iași și tot ce Iașul are mai select.

S'a executat următorul program: Concert executat de orchestra Ministerului de instrucție, care a fost mult aplaudată, Imn, dedicat Universității din Iași, versuri de Al. Naum spuse de d. Dragomir.

Concert de cântece populare executat de excelentul cor al Mitropoliei din Iași sub conducerea dlui Dimitriu.

Familia Regală a fost viu impresionată de corul Mitropolitan.

S'a reprezentat apoi de artiștii Teatrului Național piesa „Ursita” a dlui I. Găvănescu, care a fost mult aplaudată.

Ce-i cu tradarea?

— Reflexii noi. —

Viena, 10 Octombrie.

Au trecut zece zile de când s'a publicat în „Tribuna” somarea la adresa fruntașilor autorizați de-a lămuri odată mult discutata chestie a tradării. Au trecut zece zile fără ca „Românul” să dea cel mai neînsemnat răspuns. Tăcerea aceasta nu mai poate surprinde pe nimeni. E, dimpotrivă, mai grăitoare decât ori ce declarații categorice.

Și bine face „Românul” că tace. Căci ce ar putea să răspundă? Conducătorii ziarului n'au avut și nu au curajul să recunoască nici una dintre greșelile lor mari: nici că au calomniat, nici că au sedus — o vreme oarecare — lumea românească neorientată.

„Tribuna” în cursul campaniei acesteia, în care a fost atacată cu armele cele mai neloiale, a reușit să dovedească și celor mai predispuși spre bănuială că atitudinea ei este și va rămânea întotdeauna românească. Cei cari au citit și citesc articolele „Tribunei” s'au putut convinge că acuza duplicității ce i-s'a aruncat acestui ziar este lipsită de ori ce temei.

„Tribuna” n'a fost echivocă în atitudinea sa față de guvernele ungurești și oamenii săi și a apărut întotdeauna principiul intransigenței naționale.

Asupra acestui fapt nu mai încapă nici o discuție. Am avut prilej să discut chestia aceasta cu oameni cari în campania „Românului” împotriva „Tribunei” au fost de partea autorizatului, încurajând acțiunea pornită împotriva „Tribunei”. Și chiar și acești aderenți ai organului autorizat au fost nevoiți să recunoască că nici una dintre învinuirile aduse „Tribunei” n'a fost dovedită și că „Tribuna” e mai românească decât ori ce alt ziar.

Ce-ar putea dar răspunde „Românul” la somarea cuprinsă în articolul „Ce-i cu tradarea?”, decât, poate, să se apere el împotriva bănuiei (care tot mai mult se instăpânește în mințile noastre) că, cu sau fără știrea comitetului național, dintru început face o politică de duplicitate?

Poate voi fi desmințit, poate nu, dar trebuie să fac o mărturisire. Săptămânile trecute a fost în Viena d. Dr. Alexandru Vaida. Intr'o seară m'am nemerit, în cafenea, aproape de masa la care ședea d. Vaida cu un prieten al său. Din conversația lor am prins declarația dlui Vaida: „Tare mi-e teamă că Laci ne trage chiulu!” Repet, poate voi fi desmințit și declar de pe acum că n'aș putea să aduc altă probă decât ceea ce am reprodus aici.

Fapt este însă că vechea neîncredere ce-o aveau deputații noștri naționaliști în actualul conducător al organului autorizat începe să reînvie din nou și tot mai mult prinde rădăcini credința generală că a fost greșală când, ascultând de îndemnul pătimase ale dlui Goldiș, comitetul național a hotărât înființarea „Românului” în Arad. Și tot mai mult se convinge obștea nepreocupată că cea mai mare greșală a fost când conducerea noului ziar a fost pusă în mâinile dlui Goldiș.

Nu este oare ciudat că în fruntea organului autorizat, chemat să contrabalanseze „Tribuna” echivocă, a ajuns chiar omul ale cărui legături cu „Tribuna” au fost singurul motiv că fruntașii comitetului național au avut oare cari nedumeriri față de „Tribuna”?

Ce-ar putea, deci, să răspundă „Românul” la somarea cuprinsă în articolul „Ce-i cu tradarea”, decât să încerce a se apăra împotriva bănuiei că directorul său mână apele noastre pe moara guvernului?

De ce a tăcut spre pildă organul autorizat când prim-ministrul României, d. P. Carp, a declarat unui redactor francez că „situația Românilor de dincolo s'a îmbunătățit mult sub actualul guvern”? De ce n'a stăruit pe lângă deputații noștri naționaliști să ia cuvântul în Cameră, interpellând guvernul în atâtea chestii importante cari au fost discutate în presa românească? De ce n'a găsit nici un cuvânt de reprobare pentru membri consistoriului gr.-ort. din Ora-

Funii și articole de funărie se pot cumpăra dela firma

Molnár és Mátrai, mare industrie de articole de funărie în Timișoara-Fabric.

Magazinul și biroul: Séna-tér 1. Domiciliu și fabrica: Klapka-sor 2

Are în depozit și vinde cu prețuri extraordinare de ieftine: saci de in, cânepă, urzică. Scoarțe din țesătură de in, impenetrabile, saltele și sfoară de legat altoii, precum și alte sfori la diferite mașini. — Trimitem cu plăcere mostre și lămuriri. Cumpărătorilor vechi le dăm rabat. Comandele se execută prompt.

dea-mare cari au aprobat politica vicarului transfug?

Nu se impune ori cărei minți logice, care judecă nepreocupat, idea că autorizatul de sub șefia duli Goldiș face deosebire între vicarul transfug și politica lui? Nu se vedește pentru ori cine adevărul că d. Goldiș îl desaproabă pe vicarul transfug nu-mai fiindcă l'a prevenit?

Repet. Poate voi fi desmintit în ce privește declarația ce am auzit-o din gura dlui Vaida: „Tare mi-e teamă că Laci ne trage chiulu”. Dar nu voi fi desmintit (fiindcă au fost de față și alții) când spun că d. Vaida a declarat că n'a știut că articolul despre contele Tisza publicat de „Tribuna” în 1903 în câteva exemplare și în traducere ungurească a fost scris de d. Vasile Goldiș, — fiindcă d. Goldiș l'a lăsat în credința că a fost scris de redacția de atunci a „Tribunei”.

De aceea dară să nu surprindă pe nimeni că autorizatul nu răspunde la articolul „Ce-i cu tradarea”... Cei cari susțin organul autorizat n'au curajul să-și recunoască greșelile și n'au nici măcar curajul să înălțare un om care prin duplicitatea sa dovedește tot mai mult că este dușman al partidului nostru național român. — rival întârziat al trădătorului dela Oradea-mare.

—g.—

Punctul nostru de vedere...

Moțiunea din congregația Albei-de-jos.

Desbătându-se la Aiud, în ședința de Marți a congregației Albei de jos, cunoscuta adresă de aderență votată guvernului de municipiul orașului Vârșeț, reprezentantul membrilor români ai congregației, d. Dr. Iuliu Maniu, a prezentat spre adoptare următorul proiect de rezoluțiune:

„In legătură cu adresa municipiului Vârșeț — considerînd, că camera ungară — constituită pe baza actualei legi electorale medievale și nedrepte, și ieșită din alegeri efectuate prin corupție, presiuni și cele mai crase ilegalități, — nu reprezintă voința adevărată a țării și a popoarelor, iar guvernul actual, ca expresiune fidelă a acestei camere, nu are autorizația acestor popoare la politica sa de guvernământ, — municipiul comitatului Alba-inferioară își exprimă neîncrederea sa față de acest guvern.

In fața proiectelor militare prezentate de guvern în parlament, congregațiunea comitatensă constată deoparte, că aceste proiecte impun statului o astfel de împovărare financiară, pe care țara în starea ei materială de azi și în vederea sistemului absolut nedrept al impozitelor publice — nu le poate suporta; — pe de altă parte acele proiecte introduc inovațiuni nejuste și umilitoare față de națiunile nemaghiare ale patriei și destructive pentru armată. In consecință municipiul comitatului Alba-inferioară cere luarea dela ordinea zilei a acestor proiecte.

In urmarea acestor dureroase constatări municipiul comitatului Alba-inferioară, cere înfăptuirea fără amânare a legii electorale pe baza sufragiului universal, egal și secret, direct și pe comună în cercuri alcătuite în temeiul egalității naționale între toate popoarele țării, având a se

transmite dietei alese pe bazele noi, toate acțiunile legislative trebuitoare unei vieți sănătoase de stat.

Privitor la acțiunea din parlament a partidelor politice, congregațiunea comitatensă decide a repune la arhivă adresa municipiului Vârșeț, fără a se pronunța în meritul ei, deoarece primirea ei ar cuprinde în sine expresiunea încrederii față de guvern, ceea ce nu o merită, — iar respingerea ei ar însemna aprobarea în principiu a obstrucției, ceea ce oricât de justificată ar fi, într'un caz concret municipiul nu crede de potrivit a o face”.

Constatăm că în formularea dlui Maniu punctul de vedere ce trebuie să observăm în actuala situație politică și-a găsit o expresie mai desăvârșită decât în proiectele de rezoluțiune prezentate până astăzi în congregații. Socotim că în deosebi problema atitudinii partidului nostru național față cu complicațiile stărnite de reformele militare a fost bine deslegată de data aceasta. Cu aparatul convenit al unei vaste argumentații politice punctului nostru de vedere trebuia însă de mult să i-se dea un loc în cadrele discuțiilor din parlament și aceasta nu numai pentru că — durere — e poate singurul azi în monarhie care să ne dea sinteza intereselor ei superioare, ci și pentru că să aducă o de mult așteptată limpezire în chaosul de păreri ce s'a încetățenit la noi pe urma atâtor „rezoluțiuni” debitate de „frunțașii” noștri fie în congregații (în Arad de pildă) fie în forul marelui publicități a provinciei...

Unde e însă omul care să-i poată da în cameră punctului nostru de vedere o afirmare la nivelul la care a fost înălțat falșul punct de vedere unguresc de bărbății politici unguri? Câtă superioritate de studiu și conștiință la acești bărbăți, cari știu să găsească chiar pentru acelaș punct de vedere formulări strălucite, fără să se abată nici unul din raza idealului lor comun, ci dându-i, dimpotrivă o mai mare intensitate când o resfrâng prin atâtea prisme ale intereselor ungurești...

Invitare la abonament.

Incepând cu 1 Octomvrie, un nou cvar-tal, rugăm pe onorații abonați, căroră li-a expirat abonamentul, să binevoiască a grăbi cu reînnoirea lui la vreme.

Apelăm totodată la acei onorați restanțieri, cari au cerut amânare până la acest termen să binevoiască a-și achita datoriile lor, căci administrația nu e în poziție a le mai putea acorda nouă amânări.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

In România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Administrația.

Războiul italo-turc.

Aproape toate știrile ce sosesc astăzi anunță mai mult pregătirea țărilor pentru eventualitatea unor ciocniri. Pentru eventualitate căci se așteaptă în ambele țări intervenția puterilor, care ar rezulta încheierea unui armistițiu și luarea tratativelor. Până atunci, țările beligerante își întăresc poziția, mobilizează armata și produc acte de mici răsbunări.

Știrile de asăzi:

Viața în Tripolis.

„Corriere della Sera” află din Tripolis cu data de 7 curent că viața normală re-începe acolo. Situațiunea militară dă însă multe preocupări. Dezertorii sosesc des spunând că trupele turcești nu au șefi și sunt dezorganizate; trebuiesc precauțiuni, deoarece eclerori de cavalerie turcă încearcă să se apropie de posturile înaintate italienești.

Trupele turcești sunt la o distanță de o zi dela Tripolis. Din 3500 de oameni și două baterii de tunuri.

Posturile italiene dela Tripolis atacate de trupe turcești.

Agenția Stefani anunță din Tripolis: In noaptea de 10 Octomvrie, orele 2 fără 15 minute, trupe turcești au atacat posturile italiene. După o luptă de 30 de minute, trupele turcești s'au retras, lăsând pe câmp, morți, răniți și arme. Un soldat, făcut prizonier a declarat, că puterea trupelor turcești se urcă la 4000 de oameni.

In Constantinopol se susține știrea, că două ori trei vase italiene au fost scufundate la Tripolis.

INFORMAȚII.

A R A D, 12 Octomvre n. 1911.

Kogălniceanu și Carmen Sylva.

La 1 (13) Aprilie 1891, Academia Română serbându-și a 25-a aniversare, dela fondarea sa, Mihail Kogălniceanu a fost însărcinat de doctul corp să pronunțe o cuvântare ocazională.

Serbarea a fost onorată cu prezența M.M. I.L. Regele și Regina. Toți membrii Academiei și delegații străini erau de față, Kogălniceanu, deși spre apusul vieții sale, era radios și stăpân mai bine ca ori când pe talentul său oratoric.

Cuvântarea sa trata: „Desrobirea Țiganilor. Oborîrea pronomiilor și privilegiilor de naștere și de castă, proclamarea egalității politice și civile pentru toți fiii României și Emanciparea Țaranilor.”

Inainte de a sfârși superba sa cuvântare care ținu două ore și pe care asistența o ascultase cu o liniște religioasă, Kogălniceanu adresându-se grațioasei noastre Suverane îi spune:

Doamnă! Majestatea Voastră ați cetit o frumoasă poezie, prin care ați încântat pe toți căi am avut fericirea de a asista la această serbare. Dumnezeu V'a încununat cu cununa neperitoare a poeziei, încât purtați două coroane glorioase: Una a regatului și alta a poeziei.

Poezia ce ați cetit o cunoaștem acum toți. Să-mi fie permis însă a destăinui o poezie încă necunoscută M. Voastre.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Aranjată cu mașinările cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame și toffelul de lingerie cu prețuri moderate.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

În luna trecută sta la Mircești mulțimea plină de întristare și în doliu împrejurul trupului neînsuflețit al iubitului nostru poet Vasile Alecsandri.

De odată se vede înaintând în rînd ostășese un mic grup de zece oameni, întristați, dar mândri. Erau cei „Nouă din Vaslui și cu sergentul zece”, cari veniau să păzească sieriul celui care ia cântat cu atâta răsunet. După ultima binecuvîntare a bisericii se auzi comanda militară: „Nouă din Vaslui și cu sergentul zece: Înainte! Bidițați!”. Atunci cei zece au plecat steagul cel înfruntat de glonțuri pe sieriul marelui bărbat, care a cântat cu putere vitejia ostașilor români, și ridicându-l, l-au coborît cu mâinile lor în iusul mormânt.

Această inspirațiune poetică venia dela Maestrea Voastră și este una din cele mai poetice poeme. Era ultima salutare, ce trimetea țara, armata și M. V. celui iubit și plâns de toți.

Socotim zadarnic să mai spunem, că cuvintele lui Kogălniceanu au stărnit furtuni de aplauze și un entuziasm nedescriptibil.

Carmen Sylva, vădit emoționată, avea ochii scldați în lacrimi.

— **Concertul tenorului Rădulescu la Sibiu.** Dumineca viitoare, în 15 Octombrie, apreciatul nostru artist și prietin, tenorul I. Rădulescu, va da un concert în sala dela „Casa Națională” din Sibiu.

La această serată artistică se va desfășura următorul

PROGRAM:

1. Schubert: Lauda lacrimilor
2. „ La Mare.
3. Tosti: Ideale.
4. Schubert: Tu ești odilna.
5. Flotov: Marta.
6. I. Brătianu: Adio.
7. Puccini: Tosca.
8. Verdi: Rigoletto.
9. Gh. Dima: Mugur.

Inceputul la 8 jum. seara.

Aflăm că după Sibiu d. Rădulescu va da concerta la Brașov, Făgăraș, Blaj, Orăștie și Oradea-mare.

— **Goldiș Laci în — Țara Românească.** Mare onoare va ajunge în curînd Țara Românească: Goldiș Laci din Arad s'a hotărît în sfârșit să-i facă o vizită. Dacă nu se știe încă cu siguranță, vine ori nu vine Petru al Sârbilor să cerceteze țara noastră, un lucru e sigur: Goldiș Laci va cerceta Țara Românească. Cazul trebuie să aibă vre-o semnificație extraordinară, ceva schimbare trebuie să se opereze în politica externă a „comitetului național din Arad”. Căci altfel nu înțelegem hotărîrea asta bruscă a fruntașului. Se știe, că pe vremea când a stat 16 ani profesor în Brașov, fruntașul n'a avut niciodată măcar curiozitate, dacă nu dorul cel mai torbinte ce-l are orice român, să vadă țara românească. A stat acolo 16 ani, cu grandoare spaniolească față de țara de dincolo de greabănul Carpaților. În societatea husarilor unguri, în care se învățea, opiniile nu erau tocmai favorabile despre un stat, pentru care se credea că sunt destule două regimente murgrești ca să-l cucerească. Și fruntașul, ce era să cante într'un astfel de stat?

Acum merge la Galați. Din incredințarea „comitetului național din Arad”. Comitetul național din Arad îl trimite la desvălirea monumentului lui Eminescu. Bietul Eminescu!... Câți înși din „membrii comitetului național din Arad” n'au cetit nici o strofă din el. Chiar la distinsul delegat, cine nu se întreabă oare de raportul dintre dănsul și sfînta amintire a nemuritorului poet. Dar, vorba e, el va fi acolo. Gălățenii vor avea fericirea să-l asculte pe „distinsul orator” din Arad. Și se va materializa odată gândul poetului:

„Și deasupra tuturor va vorbi un mititel
Nu slăvindu-te pe tine lustruindu-se pe el!

— **Sfîntire de biserică.** Ni-se scrie din Făget: P. S. Sa Episcopul Caransebeșului, Dr. Cristea, Duminecă în 15 l. c. n. sfîntește biserica din Cligiova, iar a doua zi continuă vizitațiunea canonică întreruptă astăvară. — La sfârșitul vizitațiunei, în 22 l. c., se va opri o zi și în Făget.

— **În memoria lui Gh. Fejer.** Membrii comitetului de supraveghere al institutului „Victoria” din Arad au dăruit Reuniunii femeilor române din Arad suma de 30 cor., drept răscumpărare a cununii pe mormântul fostului lor coleg Dr. Gheorghiu Fejer.

— Un ziar belgian despre România.

„L'Indépendance Belge” publică o scrisoare din România în care se vorbește de vizita escadrei ruse la Constanța și în primul rând de primirea strict oficială și rece ce s'a făcut acestei escadre precum și de uimirea ce domnește în țară asupra scopului acestei vizite.

Corespondența spune apoi că toți străinii aflători în România se așteaptă să fie rechemăți în patrie. Autorul articolului a primit și el ordin de rechemare.

Corespondența vorbește apoi de măsurile de mobilizare din România și de tratativele de împăcare dintre d-nii Carp și Take Ionescu, pe cari le prezintă ca un senin al gravității situației.

— **Atentatul din Reichsrath.** Poliția din Viena a cerut poliției din Spalato, ca să facă unele percheziții domiciliare la mai mulți social-democrați, deoarece se crede, că atentatorul Nyegus, originar din Spalato, ar avea complici. Perchezițiile poliției n'au avut nici un rezultat pozitiv.

— **Carte confiscată.** Cunoscutul ziarist și scriitor german Max Harden, a scos la tipar o carte de studii asupra unor bărbați politici și domnitori. Intre aceștia este și împăratul nostru. Procurorul din Praga a ordonat confiscarea cărții.

— **Cel mai devotat supus al Țarului.** Pe marginea raportului consiliului de miniștri ținut după moartea lui Stolypin, țarul a scris următoarele: „Mă întristează foarte mult, moartea timpurie a celui mai devotat supus, Stolypin”.

— **Explozie de dinamită în New-York.** În cartierul aristocrației din New-York, — Central-park — lucrîndu-se la canale, a explodat dinamita, omorînd patru muncitori, și distrugînd fațadele caselor din apropiere.

— **Catastrofă de tren.** În gara orașului Rio de Janeiro, s'a ciocnit un tren express cu un tren de marfă. Patru pasageri au murit, iar patruzeci au primit leziuni grave. Au fost internați la spital.

— **Lada lui Cook.** Reîntors din expediția sa dela polul nordic, șarlatanul explorator s'a prezentat senatului universitar din Copenhaga, anunțînd descoperirea sa. A arătat unele probe. Cerîndu-i-se însă însernarile originale Cook a spus, că au rămas în lada sa, ținută amanet de un eschimos pentru o sumă oare care de bani.

Acum s'a dat însă peste ladă. Petru Freuzhen un cunoscut explorator s'a prezentat în redacția ziarului „Politiken” și a preda o ladă, dată lui de eschimosul Itubus, care a însoțit pe Cook în expediția sa. Lada cu documente a lui Cook. Redacția a înștiințat mai mulți bărbați de știință, cari din curiozitate au venit să fie de față la deschiderea lăzii. Nici un document!

— **Președintele Taft în pericol de moarte.** Zilele trecute președintele Statelor-Unite, Taft, făcînd o cursă de automobil pe valea glicerului Mountrenier, acoperită deja cu zăpadă, a fost necesitat să coboare, deoarece automobilul nu putea înalta prin nea. S'a cerut cai dela pădurari, și cu ajutorul lor au mers înainte. Inoptîndu-se însă, au rătăcit drumul, și automobilul, în care se afla președintele tras de cai a ajuns deasupra unei prăpăstii. E a se datora mai mult norocului, că pădurarul a observat la timp situația și a oprit caii. După multe rătăcirii au găsit iarăș drumul.

— **Isus Hristos descris de un martor ocular.** Este foarte interesant documentul pe care-l publică în traducere o revistă bisericească din Kishinău.

Documentul acesta este o scrisoare adresată Cesarului de către Publius Lentulus, care pe vremea lui Hristos era guvernatorul Iudeei. Scrisoarea a fost găsită la Roma, în biblioteca Lazariștilor, iar autenticitatea ei n'a fost pusă de nimeni la îndoială.

Iată conținutul scrisorii:

„Despre bărbatul acesta, scrie Lentulus, se vorbește zilnic lucruri extraordinare. El învie morții și vindecă bolnavii. Are talia mijlocie, iar înfățișarea binevoitoare. Părul capului are culoarea nucilor grecești coapte, lung până la umeri și lucios. Cărarea pietănăturii e întotdeauna pe la mijlocul capului, așa cum e în general obiceiul

locuitorilor din Nazaret. Barba ondulată, de aceeași culoare ca părul capului, e mare și împărțită în două părți. Căutătura îi este aspră și puternică ca și razele soarelui; nimeni nu poate să privească țintă în ochii lui. Se zice că nimeni nu l'ar fi văzut să ridă, dar în schimb foarte de multeori a fost zărit plîngînd. E foarte modest și deaceia și înfățișarea lui e cât se poate de măreată. Umblă cu picioarele goale și capul descoperit. Se zice că un asemenea om n'a mai fost niciodată văzut în părțile acestea. Evreii răi, caută să-i facă tot felul de neajunsuri.

Mama lui e foarte frumoasă. O asemenea frumusețe nu s'a mai pomenit prin părțile acestea. Mulți spun că el e Dumnezeu, iar alții, o, Cesare, că ar fi dușmanul tău”. **Bl.**

Atelier de fotografii artistice, de primul rang. Rona și Kineșt, Orăștie Văsăr tér nr. 4 (casele lui Hermann). Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” eapătă 5% rabat. Fiți cu atențiune la firmă.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universal. Fost medic de clinică și spital.
Specialist în morburii interne,
de femei, de copii și de urechi.

— ARAD —

Strada Petőfi (lângă gimnaziu) Nr. 10.
Consultanți: 11—12 ore a. m. și 1/2 3—5 ore p. m.

ECONOMIE.

Băncile populare.

Sub numirea aceasta înțelegem toate casele de economii, însoțiri de credit puse pe baze cooperative. Scopul acestor tovarășii pe de-o parte este dezvoltarea spiritului de cruțare și fructificarea depunerilor, pe de altă parte mulțumirea trebuințelor de credit a membrilor lor și sprijinirea acțiunii de despovorare. Izvoarele de bogăție ori cât de mari ar fi ele, niciodată nu pot aduce bunăstare, dacă nu sunt împreunate cu păstrare și popoarele din apusul Europei, convise de aceste principii, pornesc cea mai întetită propagandă pentru cruțare. În hotărîrile adunării generale a cooperative-lor germane din anul 1900 din Halle, ni-se dă chiar felul cum trebuie făcută această mișcare socială. Acolo se recomandă:

1. La toate adunările generale, să se instrueze membrii, prin conferințe potrivite asupra însemnătății însoțirilor de credit și economii și să se năzuiască a-i crește ca adevărați tovarăși.

2. Muncitorii și servitorimea, din vreme în vreme să se facă atentă asupra avantajelor caselor de economii.

3. Cei cari dau de lucru sau țin servitorul să fie rugați, ca eventualele daruri de Crăciun sau premii să le dea în forma unor libele de depuneri.

4. Prin introducerea micilor case de economii, fie aceasta prin folosirea cărților, a mărcilor sau a libelelor de depuneri.

5. Stringerea sumelor economizate de singuraticile case.

6. Introducerea de recepte ale caselor de economii în localitățile mai îndepărtate*).

*) Taschenbuch f. land. Gemoss. 412.

Suma acestor depuneri formează — după cum vom vedea mai târziu — capitalul cel mai eficient în afacerile băncilor.

De mare importanță este însă acțiunea de despovorare, lupta pentru regularea creditului și contra uzurei. În nici o parte a lumii nu se pot vedea așa de lămurit dezastrele uzurei, ca în țările locuite de Români. Aici ținuturi întregi sunt vândute — deși nu formal — unor cămătari fără inimă și ce e mai dureros chiar și unele bănci, sub lozincă desființării uzurei, bat aceleași durmuri. Căci cum se poate numi altfel decât uzură, îngreunarea sumelor împrumutate — pe lângă camătă legală — cu fel de fel de taxe, cari scumpesc creditul până la 14 procente. Exemple de astea putem aduce dintre băncile române, ba chiar și dintre puținele însoțiri Raiffeisen, cari le avem. Sunt niște stări, cari trebuiesc neapărat delăturate, prin ori ce acțiune posibilă.

Ce privește forma lor, în cele mai multe părți s'a adoptat sistemul băncilor lui Schulze-Delisch sau al însoțirilor lui Raiffeisen, a căror deosebire le-am cunoscut cu altă ocazie, iar în timpul mai nou o împreunare a acestor sisteme.

Capitalul trebuincios în afaceri e de două feluri: capital propriu și străin. Cele dintâi năzuiesc să-și adune cât mai mult capital propriu, fixând cvote mari, pentru cari plătesc dividende și înmulțind fondurile de rezervă, celelalte pun mai puțin preț pe cvote, dau dividende mici sau deloc și lucrează mai mult cu capital străin, cum sunt depunerile.

Capitalul străin se recrutează din depuneri (depozite) cari fiind fructificate cu procente mici, formează un capital ieftin și astfel este adoptat de aproape toate băncile. În al doilea rând și numai când se simte mare necesitate se folosește calea creditului, care se ia dela casele centrale sau alte bănci mai mari în formă de cont-curent, lombard sau reescompt.

Balanța între două feluri de capitale,

formează pentru conducerea băncilor, una din cele mai grele probleme, pentru că nu arareori s'a arătat, că prisosința de numărare a adus ruina întreprinderii. Ori cât ar părea aceasta de paradoxal, e lucru adevărat, pentru că în astfel de împrejurări, pentru a nu pierde camăta după bani, se plasează acest prisos de numărare grabnic, în afaceri nesigure, cari cu vremea cauzează pierderi de nesupportat și aduc falimentele. De aceea atât la membri, cât mai ales la tovarășie baza pe care se acordă creditul e cel mai de căpetenie lucru.

Aci cooperativele prezintă mari avantagii față de alte bănci, pentru că pe lângă averea proprie, ele oferă garanță și întreaga avere a membrilor sau numai o parte a ei, după cum e și tovarășia, cu responsabilitate nelimitată sau limitată. De aici și stăruințele lui Schulze-Delisch de a adopta toate cooperativele forma unei tovarășii cu garanță nelimitată.

Creditele ce se dau membrilor tot pe baza averii lor se acordă. La fiecare membru se examinează referințele de avere și se fixează suma maximală de credit. Când aceasta nu e suficientă pentru suma împrumutului se mai cer și alte garanții, ca de pildă ipotecă, caventa, efecte, mărfuri, produse etc. În toate cazurile însă, cooperativele au datoria să controleze pentru ce se folosește creditul și să împiedece pornirile ușuratică. Felul împrumutului iubit de țărânie este obligația cu termen lung și numai în al doilea rând pe cambiu; între meseriași și comercianți contul curent sau cambiul.

Ce privește împărțirea dividendei între sistemul lui Sch.-D. și R. e o deosebire. Cele dintâi dau dividende mai mari, ca să înlesnească o mai mare răspândire a acestor bănci și numai restul se alătură fondurilor de rezervă. Cele din urmă n'au dat dividende la început, pe urmă au fost silite să dea dividende, însă le-au dat foarte mici și restul profitului se varsă în fondurile de rezervă. În timpul mai nou s'a adoptat

principiul, că mărimea dividendelor să nu întrecă procentul cu care se fructifică depozitele în partea locului.

Pe lângă afacerile de bancă, aceste cooperative pot să întreprindă și alte afaceri, cari nu sunt împreună cu rizic și nu reclamă pierdere multă de vreme. Astfel de afaceri ar fi procurarea de nutreț, vinderea de cereale, arendarea locurilor de pășunat etc. Dar mai cu succes ar putea lucra ele, fiind răspândite la țară, la câștigarea de pământ, la colonizări. Unei organizații în această direcție, i-se simte necesitatea de multă vreme și mai ales acum când relațiile dușmănoase, între cari trăiește poporul românesc cu celelalte neamuri s'au înăsprițit atât de mult, încât sprijinul băncilor populare nu e iertat să mai întârzie. E.

POȘTA REDACȚIEI.

„Notițele” din Blaj — sunt de data asta nepublicabile.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare „Pomelnicul viilor și morților” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

*

La Librăria „Tribuna” se află de vânzare:

„Din țări străine”

scrierile inedite alui Dr. Iuliu T. Mera.

Prețul 2 Cor., în România Lei 3.50 plus 20 fil. porto, recomandat 50 fil.

*

I. Codru Vrăoșanu: Călătoriile unui român ardelean în țară și străinătate (1835—44). (Peregrinul Transilvan), ed. prefăcută în stilul literar de astăzi de Constantin Onciu, cu o prefață de N. Iorga. 1.50.

*

Bucura Dumbrovă: Haiducul, tradus de T. Nica, ed. II. 2.—

*

O. Goga: Poezii. 2.—

O. Goga: Ne chiamă pământul. Poezii. 2.—

Leon Tolstoi.

127

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Intocmai cum te întrebi dă de ce ți-a fost luat fratele, așa mă întreb eu de ce ingerul nostru de Liza sare n'avea decât gânduri frumoase și un suflet curat, a fost ea emulă din mijlocul nostru? Ei bine, prietena mea, de atunci s'au scris cinci ani și slaba mea inteligență începe să priceapă de ce a murit ea și cum moartea ei n'a fost decât expresia infinitei bunătăți a Creatorului, ale cărui acte, chiar acele pe cari nu le pricepem, nu sunt decât expresia bunătății lui față de făpturile sale. Poate, îmi spun eu adeseori, a fost ea prea inocentă, prea ingeresc de inocentă pentru a putea împlini toate datoriile unei mame, și acum, nu numai că ne-a lăsat, mai ales prințului Andrei, amintirea cea mai curată, dar de sigur că a primit sus în ceruri, răsplata la care eu n'as tinde niciodată.

„Dar, fără să vorbim de ea, moartea aceasta prematură și teribilă, a avut cea mai bună influență, eu toată tristețea noastră, asupra fratelui meu și asupra mea însăși. În acele momente, gândurile acestea nu mi-ar fi venit, le-aș fi gonit cu oroare, dar acum totul împede pentru mine.

„Îți scriu toate acestea, amica mea, spre a te convinge, că adevărul de mai jos a devenit regula vieții mele: „Nici un fir din capul vostru nu va cădea fără voința mea”.

„Mă întrebi dacă vom petrece iarna asta la Moscova? Eu toată dorința mea să te revăd, nu cred și nu doresc

aceasta. Te va uimi când îți voi spune că pricina e Bonaparte.

„Sănătatea tatălui meu slăbește văzând cu ochii. Nu poate suporta nici o contrazicere. Nu poate suporta mai ales ideea că Bonaparte este egalul celorlalți suverani ai Europei și mai ales al împăratului nostru, nepotul marelui Catherine!

„După cum știi, politica mi-e foarte indiferentă, dar din conversațiile tatălui meu cu arhitectul sunt în curent cu tot ce se petrece și mai ales cu onorurile de cari are parte Bonaparte. Îmi pare că numai la Lyssigory nu este el recunoscut nici ca un om mare, nici ca împărat al Francezilor. Sunt sigură că tatăl meu nu vrea să plece la Moscova numai din pricina discuțiilor pe cari le-ar avea de suportat în acest oraș. Sănătatea pe care și-ar putea-o câștiga acolo, ar perde-o din nou din cauza discuțiilor asupra lui Bonaparte. Viața noastră e mereu aceeași, afară de aceea a fratelui meu. Andrei a plecat în călătorie. Mă miră mult faptul că circulă niște șvonuri așa de false, ca așa zisul proiect al căsătoriei fratelui meu cu mica Rostow, de care mi-ai scris. Nu cred că Andrei să se mai însoare vreodată, și mai ales cu tinăra fată în chestiune. Cu toate că pomenește rar de răposata lui soție, pierderea asta e încă prea înrădăcinată în sufletul lui pentru a o înlocui, dând înrădăcinată în sufletul micului nostru a ingeraș. Apoi această tinăra fată nu poate plăcea lui Andrei. Nu cred că el s'o dorească ca soție și spun sincer, nici eu nu o doresc. Dar am flecărit pre mult; sunt la sfârșitul paginii a doua. Adio, scumpa mea, Domnul să te aibă în sfânta și puternica sa pază. Scumpa mea amică, dra Bourrienne, te sărută

Maria”.

L.

Pe la mijlocul verei, prințesa Maria primi dela prințul Andrei o scrisoare datată din Elveția și prin care

îi comunica o veste ciudată și neașteptată. Prințul Andrei îi anunța logodna sa cu Natașa Rostow. Scrisoarea lui respira un amor entuziast pentru logodnica sa și dragostea încrezătoare pentru sora lui. El îi scria că nu iubise niciodată ca în acele clipe și că, pentru prima oară înțelegea el sensul vieții. O ruga pe sora lui să-l ierte dacă îi făcea mărturisirea aceasta așa târziu; dar îi fusese teamă ca ea să nu fi stăruit pe lângă tatăl lor pentru ca el să-și dea consimțământul mai de vreme, ceea ce l'ar fi iritat mai mult, făcându-l să-și arunce mânia asupra ei.

„Eu sunt cu totul independent, după cum am fost întotdeauna, dar a face împotriva voinței lui, a-i excita mânia, când ne rămâne așa de puțin timp de trăit cu mânsul, ar însemna să-mi scad fericirea. Îi scriu și lui cu această ocazie și te rog să alegi un moment prielnic pentru a-i înmâna scrisoarea mea, și să mă înștiințezi dacă ar fi nădejde ca el să-mi micșoreze cu trei luni termenul pe care mi-l'a acordat”.

După lungi șovăieli, după multe rugăciuni și îndoieli, prințesa Maria dete scrisoarea tatălui ei. A doua zi prințul îi zise cu liniștit:

— Scrie fratelui tău să-mi aștepte moartea; ea nu va întârzia să vină.

Prințesa dete să răspundă, dar el ridică glasul:

— Insoară-te, insoară-te, dragul meu... Insoară-te... Alianță strălucită... oameni inteligenți, hai?... Oameni bogați, hai?... Micul Neolae o să aibă o mamă vitregă cu care se va putea mândri!... Scrie-i că se poate însura și mâne, și am să mă însor și eu cu dsoara Bourrienne, ca să aibă și el o mamă vitregă, ha! ha! ha! ha!... Și apoi, spune-i că nu mai vreau mulieri în casa mea: poate vrei să trăiești și tu cu ei? Du-te, du-te... Drum bun, drum bun!...

(A urma)

Poșta Administrației.

Nicolae Balta, Ciuci. Am primit 5 cor. abonament până la 15 Iunie 1911.

Articolele politice ale lui Octavian Goga.

Zilele acestea a apărut în editura Tipografiei „Tribuna“, articolele politice și culturale ale poetului Octavian Goga, reunite într'un volum de 288 pagini sub titlul „Crâmpoie din sbuciumările dela noi“.

Prețul volumului, format mare, tipar elegant 8 cor., în România 3 lei 50 bani, plus porto. Se poate procura dela Librăria „Tribunei“ și dela toate librăriile dela noi și din Țară.

Cereți și răspândiți pretutindeni

„Tribuna Poporului“,

foaia țărânului român și apărătoarea drepturilor lui.

Abonamentul:

1 an . . . . . 4 cor.

6 luni . . . . . 2 cor.

Arad, str. Deák Ferencz 20.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu,

„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1911.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.
(Lângă „Apollo“).

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K —68 litru.
Rizling —70. Roșu —94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb K —70 litru. Șiller K —54. Rizling K —56.
Rizling și Ruje amestecat K —52 litru.

Must din anul 1911 K —40 litru.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea.

propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Un adjutant notarial

cu praxă, află aplicare momentană în cancelaria notarială din Rehó (u. p. Szászsebes). Condițiuni în scris.

Max Grecu,
notar.

BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în

Temesvár. Centr., Strada Prinț Eugen No. 14.
(Casa proprie).

Cel mai mare și mai ieftin izvor de cumpărare în Ungaria de sud

în

instrumente: de alamă, lemn, de suflat, cu coarde și instrumente de bătut precum și părțile constitutive a acestora. =

Reparările se execută artistic. Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se schimbă. ■ Export în mic și mare.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboasă, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

„TIMIȘIANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
SOCIETATE PE ACȚII. FONDATA ÎN ANUL 1885.

Centrala în Timișoara-centru

(Belváros) Piața Balázs-tér No 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciacova și Delta.

Telefon Centrală Direcțiunea: No 510.

Contabilitatea: No 1149.

Capital propriu 1.500.000 Cor. Depuneri 5.000.000 Cor.

Telefon: Filiala Buziaș Nr. 10.

Telefon: Filiala Recaș Nr. 14.

Telefon: Filiala Ciacova Nr 16.

Telefon: Filiala Delta Nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4¹/₂% și 5% interese, fără nici o detrageră.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 Coroane, după starea casei se plătesc și fără abzicere.

Escomptează cambii și acoardă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acoardă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

La Librăria Tribuna să află de vânzare

A. MAIOR:

MAGDALENA.

Dramă în trei acte și în versuri (cu subiect din Biblie) à 3 coroane + 20 fileri porto.

Cel mai mare magazin de blănărie!

Ragályi János

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

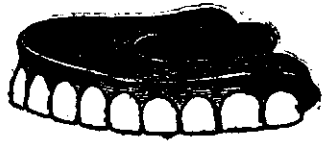
Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie. —

manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD

DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ 11.

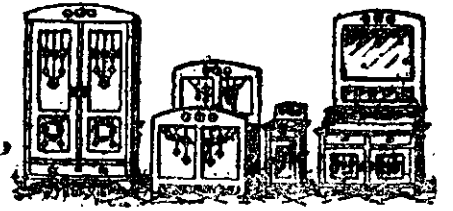
Anunțuri

primește administrația „Tribunei“, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Nicolas Hencilă

măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stîmă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzat și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelu de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparații cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

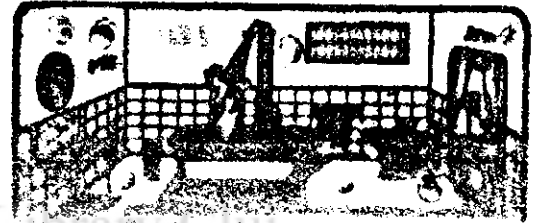
Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Rudolf Hiller, lăcătuș artistic și

Sibiu—Nagyszeben,

Atelierul: Rosenfeldgasse 6/a; Locuința: Wagnergasse 23

Primește lucrări de lăcătușerie, precum: grilaje la case noi, porți trepte, balcoane, îngrădituri la grădine și morminte. Casse de bani contra focului în ori-ce execuție. Telefoane de casă, telegrafe și sonerii electrice, apoi, apaducte, aranjament pentru camere de baie, closete și fânâni cu pompă pe lângă prețuri moderate și execuție artistică. Ori-ce reparaturi se efeptuiesc repede cu prețurile cele mai ieftine și pe lângă garanță.

„CASA DE PASTRARE IN MERCUREA“

societate pe acții (comitatul Sibiu).

Primește depuneri spre fructificare atât la centrală cât și la filială din Alba-Iulia cu 5%. Pentru depuneri dela 5000 cor. în sus cu termen de abdicere mai lung solvește la filială 5 1/2% interese, iar la centrală dela 10.000 cor. în sus aceleași condiții 5%. Interesele neridicate se capitalizează la semestru; darea după în terese o plătește institutul.

Atât la centrală cât și la filială acordă împrumuturi pe cambii, pe ipotecă replătibilă în rate, pe obligațiuni cu cavenți, credite de cont curent cu asigurare ipotecară sau de valori, pe lângă cele mai favorabile condițiuni posibile.

Mijlocește cumpărări, vânzări, arândări și parcelări de realități, sprijinește înființarea de însoțiri și tovărășii, îndeplinește tot felul de afaceri de bancă pe lângă serviciu prompt.

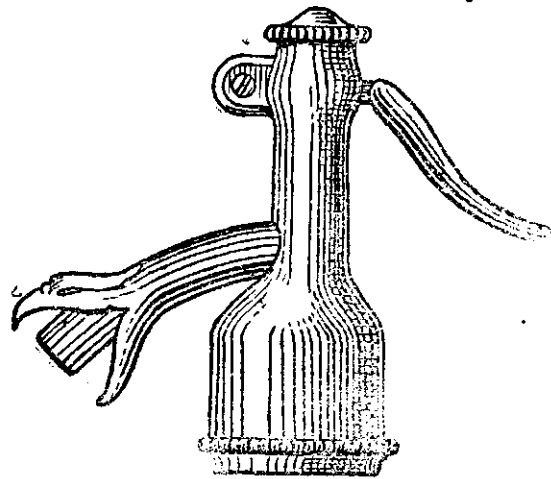
Filiala din Alba Iulia s'a înactivat cu 1 Octomvrie a. c. Localul filialei e în strada Vințului Nr. 1. (Alvinci-utca 1. sz.) Lângă firma Misselbacher.

Direcțiunea.

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,

Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efeptuiesc prompt și cu prețuri convenabile.

H. Süßmann, clasornicar

Sibiu—Nagyszeben, Str. Cisnădiei 43.

Execută totfelul de reparaturi prompt, solid și ieftin. Mare depozit de ceasornice de nickel, oțel, argint precum și de pendule, deșteptătoare și ceasuri de pereți. — Pentru spriginul onorabilului public roagă

cu stîmă

H. Süßmann,
clasornicar.

• STEIN MIKLÓS •

fabrică de tălat pile

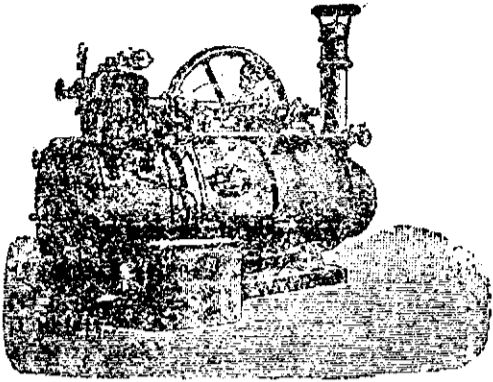
Oradea mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tălat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Prima industrie de cazane din Ungaria
Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szeged,
 Szentháromság-utca 41. sz. (casa proprie).

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înțit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,
 Nagyszeben, Strada Reisper 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

Serviciu prompt!

Bordy József,
 cojocar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și cojocărie, dela cele mai simple până la cele mai complicate. Primește și reparaturi. Imprumută bunde de călătorii și ia spre păstrare în timpul verii, paltoane de iarnă și blane, pe lângă asigurarea contra focului. — Comandele se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

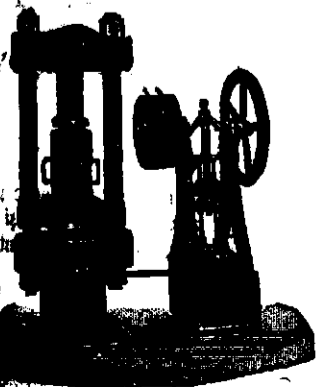
Májerszky Barnabás
 fabricant de mașini
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

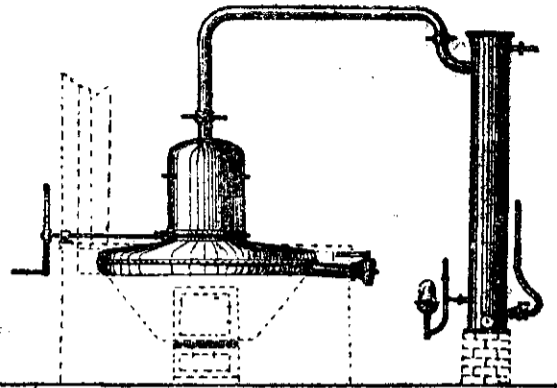
Piue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburul ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Schuster Hans, hărăgar
 Szászváros, Korház-utca.

Primește spre efeptuire: instrumente de fabricare de spirt, cognac liquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Tot felul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. Vase de fier cafea, vase de spălat și curățit. Primește montarea și repararea fântânelor artificiale pe lângă prețuri moderate. Comandele se execută prompt.

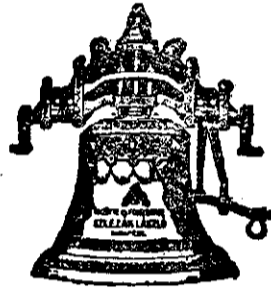

Fabrică de clopote

Szlezák László

fabrică p. turnat clopote, accesorii de turnuri și stativele lor

Budapesta, Frangepán-u. 77.
 (Casa proprie. Lîngă stațiunea tramv. electric).

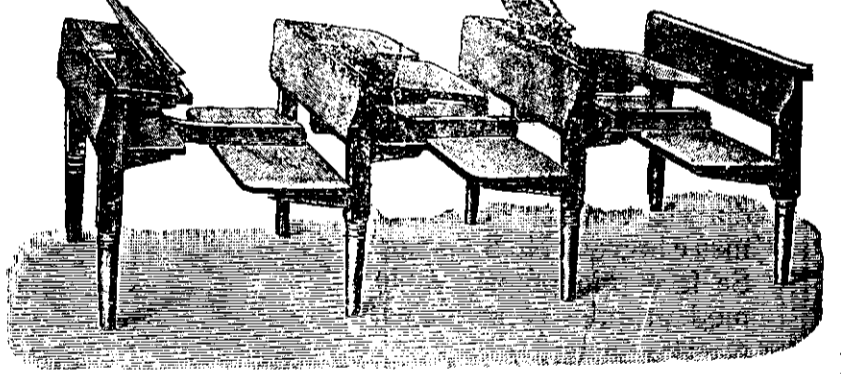

Distinsă la expoziția universală din Paris.

Se recomandă pentru executarea oricărui lucrări din acest râm, ca turnarea de clopote noi și vechi, pelângă garanție de mai mulți ani, cu coroană de fier invenția mea. Pregătesc statine drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimite la cerere gratis și franco. — La dorință merge și în provincie pe speșele proprii. Execuție solidă.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX., Ipar-utca No 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud

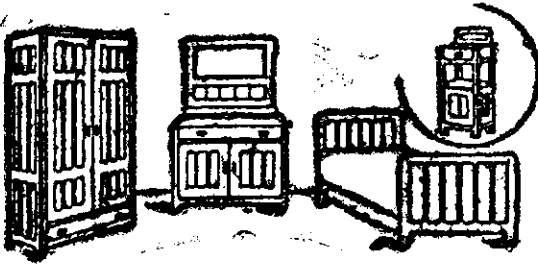
Temesvár-Gyárváros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericiiilor se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

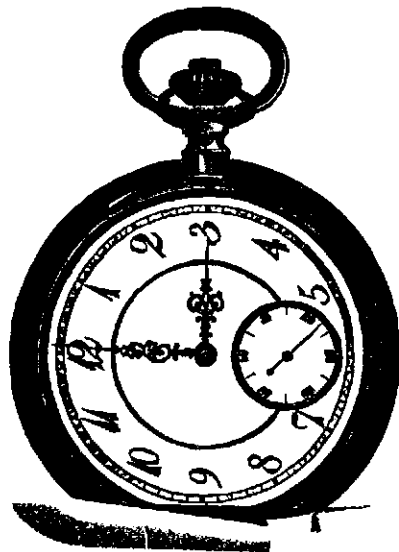

PÁLSÁNDOR

timplă pentru edificii și mobilă
Nagyvárad, Uri-utca 49 (casa 2) (Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garantează.
— Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

Cele mai bune
orologe
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaerice
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chetășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

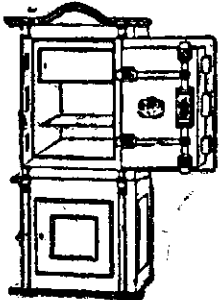
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit care îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Fabrica budapestană de case de bani
Gelléri și Schuller

BUDAPEST

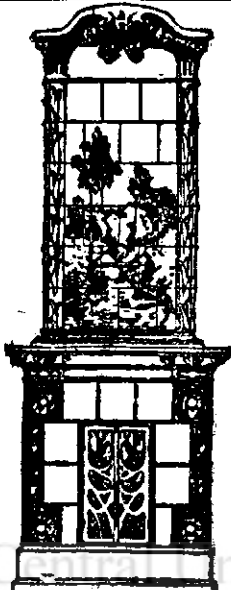
Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul
orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de
honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază case de
bani, libere contra
focului și spargerilor,
case pancelate
pentru păstrarea do-
cumentelor.

Catalog gratuit și
franco.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în
(Cluj) Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un
mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din
țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent
cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de
olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigu-
rînd-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile
cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Edificare ieftină!

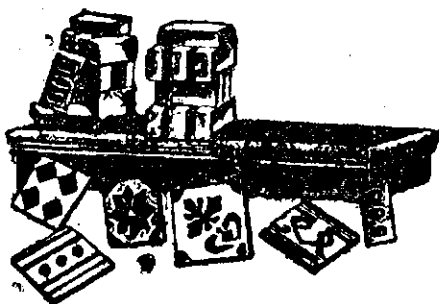
Intrece ori-care edificare
din alt material. Sistemul
meu e brevetat Nr. S—5546.
Se face prin prepararea în
mod propriu al betonului,
ori alte materii.

Primesc totfelul de edi-
ficări, locuințe, case de în-
chiriaț, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, în-
grădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-
ciment, învăitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de
cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case,
streșini, trestie pentru tinciuială, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — *Prețuri curente trimit gratuit.*

Iosif Simics

Întreprindere de edificare cu beton, fa-
bricant de obiecte de cement și pierte.

Nr. telefonului:
246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

Invenție senzațională.

Brevetat sub
No 3956.

Scutit prin lege
sub No 141.

ANTICOL

In atenția prășitorilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor **COLICEL.**
în contra:

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arată
că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect
decât ANTICOLUL, deoarece în toate cazurile și un prav
ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile
cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1½ ore.
La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră
*In propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de
lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).*

Se poate comanda la:

LABORATORUL ANTICOL

Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.

Kaiserl. und Königl.
Husaren-Regiment Kaiser No 1.

Certificat.

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic ve-
terinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la
ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru
forma ușor de usat îl recomand cu căldură oricui.

Brașov, 21 Aprilie 1896.

(L. S.)

ss. Litke, colonel.